

ל"ג בעומר

אש, אש מדורה!

מבוא

כמו ט"ו בשבט, ל"ג בעומר הוא חג משני למדי בלוח העברי, וגם לו העניקה התנועה הציונית חשיבות גדולה מזו שהייתה לו בחברה היהודית המסורתית.

ל"ג בעומר נחוג לזכר הפסקת המגפה שפקדה, על פי המסורת, את ארץ ישראל בימי רבי עקיבא (המאה הראשונה והמאה השנייה לספירה), מגפה שנספו בה כ-24,000 מתלמידיו, וגם לזכר מסירת "סודות התורה" של רבי שמעון בר יוחאי (תלמידו של בני עקיבא) לתלמידיו לפני מותו, כדי שלא יישכחו.

להבדיל מחגי ישראל אחרים שנזכרים בהם בניצחון היהודים על אויביהם (כמו חנוכה), ובהצלחתם של בני עמנו מפורענות (כמו פורים ופסח), ל"ג בעומר מזכיר מרד שבסופו של דבר נכשל – מרד בר כוכבא – אם כי הוא מדגיש את ניצחונותיהם הראשונים של המורדים על הצבא הרומאי. מרד בר כוכבא היה בשנים 132-136 לספירה, וגם רבי עקיבא וגם רבי שמעון בר יוחאי תמכו בו.

ביחידה זו נתמקד במנהג להדליק מדורות בל"ג בעומר. נדון בעיקר בסכנות שבמדורה ונקרא לתלמידים להיזהר מהסכנות שבהדלקת אש ובהימצאות בסביבת מדורות.

מטרות היחידה

- התלמידים ירכשו ידע כללי על סיפור החג ועל מנהגיו.
- התלמידים ייקראו לנהוג בזהירות ובאחריות בקרבת מדורות.
- התלמידים יכירו מקורות מהתורה הקוראים לנו לנהוג בזהירות.

חלקי היחידה

- פתיחה:** משחק רביעיות
- חלק א:** האש מושכת אך גם מסוכנת
- חלק ב:** כללי זהירות בקרבת אש
- סיום:** משימה אישית לחג

פתיחה: משחק רביעיות

הסבר למשחק והוראות להכנתו, ראו בקובץ "על משחק הרביעיות" [שבאתר תל"י](#).

קלפים לדוגמה:

ל"ג בעומר החג שלי	ל"ג בעומר סיפור החג ומקורות החג	ל"ג בעומר מנהגי החג	ל"ג בעומר תאריך החג ושמותיו
אני אוהב את ההתארגנות של כל הילדים בשכונה לקראת מדורת ל"ג בעומר.	ביום זה פסקה המגפה שהמיתה רבים מתלמידיו של רבי עקיבא. ביום זה מסר רבי שמעון בר יוחאי לתלמידיו פירושים סודיים על התורה. ביום זה זכרים בניצחונות המורדים במרד בר כוכבא את הרומאים.	מדליקים מדורות. חוגגים את ה"הילולה" של רבי שמעון בר יוחאי ליד קברו שעל הר מרון. מפסיקים לנהוג מנהגי האבלות, וזוגות רבים מתחתנים.	ל"ג בעומר י"ח באייר

במקורות למנהג להדליק מדורות בל"ג בעומר דנו כבר בתכנית "מעגל החגים" בשנה שעברה. מורות המעוניינות לחזור על הנושא יוכלו לעשות זאת בעזרת המדריך למורה של "מעגל החגים" (לקישור [הקליקו כאן](#)).

חלק א: האש מושכת אך גם מסוכנת

האש מועילה ומושכת אך גם מסוכנת, ולכן מצאנו לנכון להזהיר את התלמידים ולעסוק בכללי הבטיחות סביב המדורה.

1 שיחה בנושא האש (בעזרת התבוננות בתצלום בעמ' 107)

כדאי להפנות לתלמידים שאלות כגון:

מי אוהב להביט באש בוערת?

מדוע אנחנו נמשכים אל האש? (מפני שצבעיה מתחלפים, בשל תנועתיה הבלתי צפויות, בשל חוסר היכולת לתפוס אותה בידיים, בגלל הסכנה שבה, בגלל האור והחום שהיא מפיצה)

2 האש מסוכנת

בשיחה על הסכנות שבאש אפשר לבקש מהתלמידים להסביר את הביטוי "לשחק באש", כלומר להסתכן.

השיר "אש וקשת" מאת חגית בנזימן

השיר מזכיר שני מנהגים של ל"ג בעומר: הדלקת מדורות ומשחק בחץ וקשת.

המנהג לשחק בחץ וקשת בל"ג בעומר

המנהג לשחק בחץ ובקשת בל"ג בעומר

המנהג לשחק בחץ ובקשת היה פעם מנהג מובהק של ל"ג בעומר, אולם בעשורים האחרונים מנהג זה כמעט שנעלם (בעיקר מסיבות בטיחות).

ומה הקשר בין חץ וקשת לל"ג בעומר?
לפניכם שלושה הסברים לקשר הזה:

◀ בספר בראשית (פרק ט, פסוק ט"ו) מסופר שהקשת הייתה אות לבני האדם להתחייבות של אלוהים שלא להשמיד שוב את העולם במבול כמו בימי נוח. חז"ל מספרים שבחיייו של רבי שמעון בר יוחאי (שמת בל"ג בעומר וההילולה שלו נחגגת בל"ג בעומר) לא נראתה קשת בשמים משום שצדיקותו של הרב הגנה על העולם ולא היה צורך בהגנה מסוג אחר.

◀ המשחק בחץ ובקשת בל"ג בעומר בא להזכיר את מרד בר כוכבא, ואת האימונים של חייליו בחץ ובקשת.

◀ המשחק בחץ ובקשת בל"ג בעומר מזכיר שכאשר כינסו החכמים את תלמידיהם הצעירים בחורשות ובשדות כדי ללמדם תורה למרות גזרות הרומאים שאסרו לעסוק בלימוד תורה, הם ציידו אותם בחצים וקשתות, ואם היו מגיעים למקום חיילים רומאים, היו אומרים להם שהילדים יצאו לשחק.

(על פי אתר "גלים")

◀ שירה של חגית בנזימן מציג את הציפייה לל"ג בעומר ואת ההכנות למדורה מול התסכול הנובע מאיסורי ההורים להתקרב אל המדורה ולירות בחץ וקשת.

◀ לאחר מתן תשובות לשאלות 2-4 (עמ' 107), אפשר לחזור להווי התלמידים ולשאל אותם שאלות כגון:

האם גם אתם מרגישים תחושות דומות בל"ג בעומר?

כיצד אפשר ליהנות מהמדורה למרות הסכנות הטמונות בה?

לימוד הפסוק "וְנִשְׁמְרְתֶם מְאֹד לְנִפְשֵׁיכֶם" (דברים, פרק ד' פסוק ט"ו)

חשוב לנו שתלמידנו לא רק יכירו את מורשתם אלא גם יחבבו אותה ויעריכו אותה, ולכן בחרנו להביא פסוקים מהתורה המראים שהתורה מצווה עלינו לשמור על עצמנו.

◀ **משימה 5** נועדה לסייע לתלמידים להבין את לשון הפסוק.

◀ **שאלה 6** מבהירה את המסר שבפסוק (התשובה הנכונה היא ד').

לימוד הפסוק "לא תעמד על דם רעך" (ויקרא, פרק י"ט פסוק ט"ז)

פסוק זה הוא קריאה לנהוג באחריות ולהזהיר אחרים אם מבחינים שמישהו נמצא בסכנה או עומד לעשות משהו מסוכן.

◀ השאלה **בבועת החשיבה** מביאה סיטואציה עכשווית מחיי התלמידים.

מה שקד יכול לעשות? (להזהיר את הילדים, לקרוא למבוגר אם הילדים אינם מפסיקים את מעשיהם המסוכנים).

חשוב לאפשר שיחה פתוחה:

יכול להיות ששקד אינו בטוח שיקרה דבר רע ורק חושש מכך.

יכול להיות ששקד חושש שאם יתערב הילדים האחרים יקראו לו "פחדן", או "מלשין".

למרות כל זאת, מדוע על שקד לא להתעלם מחששותיו ולפעול?

חלק ב: כללי זהירות בקרבת אש

◀ ביחידה זו מובאים תשעה כללי זהירות שיש להקפיד בהם בקרבת מדורה. חשוב לעבור על תשעת הכללים במליאה ולבקש מהתלמידים להסביר איזו סכנה נועד כל אחד מהם למנוע. לדוגמה, הכלל שיש להניח אבנים מסביב לעצים, נועד לתחום את המדורה ולמנוע מהאש להתפשט מעבר לתחום המיועד לה.

◀ **משימה 7** היא מעין משחק זיכרון, ובעזרתו התלמידים יכולים לשנן את כללי הזהירות שקראנו.

סיום: משימה אישית לחג

התלמידים מתבקשים לצלם תמונה של אנשים שמחים מסביב למדורה. למחרת החג קשטו את הכיתה בתצלומיהם.